

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 404

van **TINE VAN DER VLOET**

datum: 17 februari 2017

aan **JO VANDEURZEN**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Persoonsvolgende financiering - Natuurlijke uitstroom

In de bijbehorende nota bij het besluit van de Vlaamse Regering van 24 juni 2016 over de besteding van het budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor meerderjarige personen met een handicap en over organisatiegebonden kosten voor vergunde zorgaanbieders, stond het volgende:

“Binnen de aanbodsgestuurde financiering zijn personeels- en werkmiddelen gekoppeld aan erkenningsplaatsen. Veel voorzieningen kennen doorheen het jaar periodes van minder bezetting, bijvoorbeeld wanneer een plaats na een overlijden slechts enkele maanden later terug wordt opgevuld. Toch worden in deze periodes personeels- en werkmiddelen verder gesubsidieerd. Op sectorniveau is er gemiddeld op jaarbasis, over alle zorgvormen heen, een bezetting van 84%, terwijl de financiering 100% blijft. Met de start van PVF zal deze kloof dichtgereden worden omdat zorgaanbieders zullen gefinancierd worden op basis van het reëel aantal cliënten.”

In het besluit van de Vlaamse Regering over de besteding van het budget voor niet-rechtstreeks toegankelijke zorg en ondersteuning voor meerderjarige personen met een handicap en over organisatiegebonden kosten voor vergunde zorgaanbieders van 24 juni 2016, wordt weergegeven hoe de nieuwe regeling zal werken: “Als de persoon met een handicap overlijdt wordt er van uitgegaan dat de overeenkomst met de vergunde zorgaanbieder beëindigd wordt op de eerste dag van de eerste maand die volgt op de datum van het overlijden van de budgethouder.”

Het is belangrijk dat het budget dat vrijkomt door deze natuurlijke uitstroom snel kan worden ingezet om nieuwe mensen een budget te geven. Dit zorgt er immers voor dat mensen op de wachtlijst sneller aan bod komen. Daarnaast is het uiteraard belangrijk dat de plaatsen in voorzieningen snel kunnen worden ingevuld, zodat zij hun continuïteit kunnen garanderen; hierbij is het dus belangrijk dat er budget vrijkomt om vrijgekomen plaatsen binnen het aanbod in te vullen.

1. Welk budget kwam er vrij in februari 2017 vanwege overlijdens in januari 2017? Hoeveel van dit budget werd vanaf 1 februari ook daadwerkelijk opnieuw ingezet om in nieuwe budgetten te voorzien?
2. Heeft de minister een overzicht van het aantal overlijdens per voorziening in januari? Zijn er voorzieningen die aangaven dat hierdoor een moeilijkheid in continuïteit, bij gebrek aan persoonsvolgende middelen, ontstond?

3. Welke termijn denkt het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap (VAPH) dat er nodig is tussen de tijd dat er budget vrijkomt en het moment dat een nieuw budget kan worden toegekend? Zal dit gemonitord worden?
4. Wanneer er sprake was van 84% bezetting in het verleden, hoeveel plaatsen houdt dit effectief in die leeg waren? Welk budget stond hier tegenover?
5. Er was sprake dat er in het systeem tot en met 1 januari 2017 een bezetting van 84% was, terwijl de financiering 100% was.
Welke schatting van bezetting wordt er verwacht met de invoering van de persoonsvolgende financiering?
6. Welk budget denkt het VAPH dat er vrijkomt door dit nieuwe systeem toe te passen? Zal dit budget integraal naar uitbreidingsbeleid kunnen gaan?

ANTWOORD

op vraag nr. 404 van 17 februari 2017

van **TINE VAN DER VLOET**

Vooraleer uw vragen puntsgewijs te beantwoorden, wens ik het systeem dat opgezet wordt om te bepalen hoeveel nieuwe ter beschikkingstellingen van persoonsvolgende budgetten (PVB) er kunnen gedaan worden, kort toe te lichten. Dit systeem moet er voor zorgen dat het voorziene budget voor PVB binnen het VAPH op jaarbasis zo optimaal mogelijk wordt ingezet. Dit betekent dat het voorziene budget in geen geval mag overschreden worden. Daartegenover staat dat we voor zo veel mogelijk wachtenden de gevraagde ondersteuning willen realiseren en dus eigenlijk ook het volle budget wensen te gebruiken.

Enerzijds moet berekend worden hoeveel budget op jaarbasis beschikbaar is om nieuwe budgetten ter beschikking te stellen. Dit beschikbare budget wordt samengesteld uit de budgetten die vrijkomen door uitstroom en de bijkomende beschikbare middelen in het kader van het uitbreidingsbeleid voor PVB meerderjarigen. Bij uitstroom denken we aan mensen die overlijden, maar ook aan mensen die niet langer niet rechtstreeks toegankelijke hulpverlening binnen het VAPH wensen en de overstap maken naar een basisondersteuningsbudget of naar ondersteuning in een andere sector.

Anderzijds wordt berekend hoeveel budget nodig is om alle mensen in de zogenaamde automatische toekenningsgroepen een budget ter beschikking te stellen. Het gaat hierbij om tijdelijke budgetten noodsituatie, PVB na noodsituatie (als blijkt dat de noodsituatie niet van tijdelijke aard is), PVB in het kader van de spoedprocedure snel-degeneratieve aandoeningen, PVB bij maatschappelijke noodzaak en het realiseren van zorgcontinuïteit bij de overstap van VAPH-minderjarigenondersteuning naar het systeem voor meerderjarigen. Gezien we gedurende het hele jaar voor deze groepen prioritair steeds een PVB ter beschikking stellen, dienen we hiervoor het nodige budget te reserveren. Eind 2016 heeft het VAPH op basis van de reeds gekende gegevens een inschatting gemaakt van de nodige budgetten voor deze groepen. Gezien het financieringssysteem op 1 januari 2017 grondig gewijzigd is, zijn deze inschattingen gebaseerd op de kennis en ervaring uit het 'oude' financieringssysteem. Gedurende de komende jaren zal het dus bijzonder belangrijk zijn om op basis van een goede monitoring de inschattingen meer accuraat te maken, zodat niet te weinig, maar ook niet te veel budget voor deze groepen gereserveerd wordt. Het resterende budget wordt ter beschikking gesteld in de 3 prioriteitengroepen. Recent werd de helft van het ingeschatte bedrag voor 2017 in deze prioriteitengroepen reeds omgezet in terbeschikkingstellingen.

1. Uit bovenstaande toelichting blijkt dat voor het ter beschikkingstellen van nieuw PVB's niet steeds op maandbasis gekeken wordt hoeveel overlijdens er precies zijn van mensen met een PVB. Voor het gedeelte dat ingezet wordt in voucher is inderdaad bepaald dat de zorggebonden punten worden stopgezet aan het einde van het maand waarin de persoon overlijdt. Voor cashbesteding geldt een langere termijn, gezien hier in veel gevallen rekening gehouden moet worden met de opzegtermijn die gekoppeld is aan overeenkomsten met bvb. persoonlijke assistenten. We verwachten dat veel mensen in de toekomst deels gaan besteden in voucher en deels in cash, waardoor een individuele opvolging van de vrijkomende budgetten een zeer complex gegeven wordt.

2. Gezien de recente invoering van het nieuwe systeem is het nog niet mogelijk op niveau van de individuele vergunde aanbieders een rapportering te maken. Ook hier geldt echter dat vergunde aanbieders zich moeten aanpassen aan de nieuwe realiteit van de persoonsvolgende financiering, waarin ze niet langer een erkenning krijgen met een vastgesteld aantal plaatsen of personeelspunten en de hieraan gekoppelde middelen. Vergunde aanbieders dienen zich op te stellen als sociaal ondernemers. Bij het overlijden of omwille van andere redenen uitstromen van cliënten vallen in eerste instantie de zorggebonden middelen weg, pas later de organisatiegebonden middelen. Het lijkt aangewezen dat vergunde aanbieders op jaarbasis een beleid voeren om voldoende cliënten op een kwalitatieve en vraaggestuurde wijze te ondersteunen, zodat ze de nodige persoonsvolgende middelen binnenhalen om hun werking te continueren.
3. Uit de toelichting in de inleiding blijkt dat er een systeem opgezet wordt waardoor het voorziene jaarbudget voor PVB zo optimaal mogelijk wordt ingezet. Dit systeem is eerder pro-actief en niet reactief. Dit betekent dat het niet zo is, dat het VAPH wacht totdat er een budget vrijkomt, om nieuwe budgetten ter beschikking te stellen. Heel het jaar door worden budgetten ter beschikking gesteld in de automatische toekenningsgroepen. Binnen de prioriteitengroepen zullen een aantal golven van ter beschikkingstellingen per jaar gedaan worden.
4. In het klassiek subsidiesysteem werd bij de berekening van de personeelssubsidie rekening gehouden met de gemiddelde bezettingsgraad van de gebruikers. Voorzieningen beschikten over een erkende capaciteit die de maximale subsidie bepaalde. De subsidie werd berekend op zorgvormniveau (bijvoorbeeld tehuis, begeleid wonen, dagcentrum,...) en dus werd ook op zorgvormniveau de bezetting gecontroleerd. Indien de bezettingsgraad niet gehaald werd over een referentieperiode van twee jaar werden de subsidies aangepast op zorgvormniveau tot het niveau van de bezetting. De berekening gebeurde zoals aangegeven op de gemiddelde bezetting op jaarbasis op zorgvormniveau. Er is dus geen link tussen een berekende gemiddelde bezetting op sectorniveau en de daaraan gekoppelde subsidiëring. Het is niet mogelijk om het aantal niet ingevulde plaatsen op sectorniveau in kaart te brengen. Hieruit een subsidiekost afleiden is niet mogelijk gezien de methodiek van de klassieke subsidieberekening niet direct berekend werd per ondersteunde gebruiker.
5. Binnen de persoonsvolgende financiering kunnen we niet langer de bezettingsgraad van een vergunde aanbieder bepalen. Een vergunning betekent immers de toelating om personen met een PVB te ondersteunen, mits men voldoet aan een aantal voorwaarden (paritair comité, kwaliteitsbesluit,...). Als men mensen ondersteunt, krijgt men hiervoor de nodige middelen. Er hangt dus geen capaciteit vast aan een vergunning. Een vergunde aanbieder die er niet slaagt overeenkomsten af te sluiten met personen met een PVB krijgt geen dus geen middelen van het VAPH. De middelen per vergunde aanbieder zijn m.a.w. de optelsom van de ingezette vouchers en cash-budgetten bij de vergunde aanbieder.
Een belangrijke indicator die wel zal in kaart gebracht worden is de bestedingsgraad van de PVB's. M.a.w. hoe % van de ter beschikking gestelde budgetten worden effectief ook ingezet om ondersteuning te realiseren?
6. Zoals in de inleiding gesteld zal het VAPH een monitoring opzetten om op te volgen hoeveel budgetten vrijkomen door uitstroom. Gezien deze uitstroom kadert binnen de begrotingspost PVB, zullen deze middelen ook steeds terug als PVB ingezet worden. Aan deze begrotingspost worden de bijkomende middelen uitbreidingsbeleid voorzien voor PVB toegevoegd.
2017 is een transitiejaar. Nadat alle berekeningen in het kader van de transitie van het nieuwe systeem naar de persoonsvolgende financiering afgerond zijn, zal duidelijk worden in welke mate de optelsom van alle PVB's overeenkomt met het

bedrag dat in de begrotingspost PVB voorzien is naar de transitie. In principe is deze transitie budgetneutraal, maar mochten hier toch overschotten zijn, zullen met deze middelen bijkomende PVB's ter beschikking gesteld worden.